

La tribuna

Andorra ho té molt difícil

El consum de les famílies continua patint el xoc negatiu de les retallades pressupostàries

JAUME

Bartumeu

La fi «del túnel» és una promesa típica d'alguns dirigents polítics. **Antoni Martí** ho va mig dir –la seva especialitat és precisament aquesta, dir les coses a mitges– durant el debat d'orientació política del govern, el passat 20 de juny.

De fet no li faré pas greuge d'això. Arreu els governants practiquen aquest ritual: «el pitjor ja ha passat».

La llum vindrà al final del túnel, i vindrà, no cal dir-ho, abans de les eleccions. Que ara sembla que voldrien anticipar.

Però la crisi de l'economia andorrana és molt i molt forta. I dura des de fa cinc anys. La crisi ha comportat, en tots els països del nostre entorn, una contracció massiva de les potencialitats de creixement. Hi ha, pel cap baix, quatre motius que em fan pensar que no tornarem a tenir un creixement econòmic en molts anys.

Moltes empreses estan fent fallida a Andorra, en particular en la construcció, i les empreses que sobreviuen han de reduir molt les seves inversions. Aquest és el primer motiu que em porta a dir que ho tenim molt difícil.

Però l'economia ho té més difícil encara per redreçar-se si ens adonem que la política pressupostària

ha esdevingut, arreu, als comuns i al Govern, restrictiva. I un altre motor, la inversió privada, també està en punt mort, això quan no està bloquejada, amb la marxa enrere posada. Segon motiu que confirma la difícil situació.

ELS QUE CONEIXEM l'economia del país sabem també que millorar els marges de les empreses és una qüestió prèvia perquè recuperin confiança en el futur. Dissortadament els marges continuen avall. Aquí tenim el tercer motiu de pessimisme.

Pel que fa al consum de les famílies, el tercer motor pel redreçament, continuarà patint els xocs negatius de les retallades pressupostàries. I, més globalment, els salaris estan sotmesos, per força temps, a una contenció o congelació.

Aquest és el quart motiu que em porta a dir que el redreçament de l'economia és dissortadament lluny encara.

Pel carrer no es veu, ni se sent, cap canvi. N'hi ha prou amb caminar una mica per carrers i avingudes. L'ambient és el mateix dels dos darrers anys. No hi ha expectatives ni alegria.

Es compra l'imprescindible i es tanquen botigues sense previ avís, algunes de les quals portaven molts anys entre nosaltres.

Però el govern de DA s'entossudeix a negar l'evidència i va reiterant que el pitjor ja ha passat. En la pel·lícula *El capital* de **Costa-Gavras** el protagonista afirma que «...una

bona notícia, encara que sigui falsa, ens convé».

Sembla que el guionista hagi copiat la idea del govern de DA!

Les dades econòmiques no acompanyen aquell discurs de bones intencions i escassa realitat. En l'edició d'EL PERIÒDIC D'ANDORRA del dimecres 22 de maig de 2013 ja vaig resumir en aquesta tribuna les dades econòmiques que ens han de preocupar.

Ho vaig tornar a exposar el divendres, 21 de juny en el debat d'orientació política del Govern.

Són mals temps per a fer promeses allunyades de realitat tangibles.

Si a tot plegat hi afegim les xifres de la desocupació i el fet que la pèdua de la feina està afectant als que recolzen principalment les llars –els que porten el salari més important a la família– s'entendrà la fortíssima devaluació interna que s'està produint en la part majoritària de la ciutadania. I l'augment automàtic de la precarietat i de la pobresa.

Per això li deia al cap de Govern el dia 21 de juny, al Consell General, que hi ha molta distància entre el discurs oficial i el que sent, el que nota, el que pateix molta gent.

El benestar psicològic de les famílies ha tocat fons, la qual cosa repercuteix fins i tot en els costums del consum.

En l'edició d'*El País* de Madrid del 16 de juny, **Joaquín Estefanía** dema-

nava als governants «... què entenen per recuperació i per llum al final del túnel».

El 2 de juliol **Eric Le Boucher**, editorialista de *Les Echos* de París, expressava una opinió més radical

Des de DA no pensen en les properes generacions perquè només els preocupen les properes eleccions

quan deia que «...no hi ha pas final del túnel, cal foradar-ne un de bell nou. Això trigarà més d'una legislatura».

En això estem a Andorra també.

Hi ha dies que **Antoni Martí** ens fa pensar en el dirigent xinès **Deng Xiaoping**, que tenia una visió molt clara del model que volia abandonar, però molt menys clara del model vers al qual volia anar.

Venia a dir el següent: «Travessem el riu recolzant-nos en els rocs, a les palpentes».

Efectivament, el principi de realitat, el tocar de peus a terra, està massa sovint absent de la política andorrana, atrapada en una visió al mateix temps essencialista i immediatista de les coses, que conrea de forma obsessiva debats que massa sovint no coincideixen amb els problemes que més angoixen les ciutadanes i els ciutadans. I que troba en qüestions estranyes –heliports i casinos– el refugi davant la reali-

tat d'una crisi profunda, que no és només econòmica, que ens aclapara a tots.

Per servir els interessos de la ciutadania que ens ha enviat al Consell General hem d'explicar, d'entrada, les dificultats i la complexitat de la situació de la Caixa Andorrana de Seguretat Social. I també hem de saber explicar per què defensem la necessària introducció d'un impost sobre la renda.

Hem d'explicar tots els elements, favorables i desfavorables, avantatges i inconvenients, costos i beneficis, de les diverses opcions possibles.

La democràcia exigeix claredat i respectar el principi de realitat. La resta és enganyar el personal.

FA UNS DIES un editorialista d'*El País* de Madrid citava a **Pío Baroja**, adaptant-ho a la situació espanyola actual, i assenyalava que el Govern havia aplicat una política econòmica amb «massa dogmes i poca moral».

A Andorra estem, si fa o no fa, en la mateixa situació. El Govern, presesament salvador, no sap adoptar decisions necessàries i urgents per redreçar la situació. Allarga la malaltia mentre busca acords i consensos dins el seu grup parlamentari. Sí, consensos interns, perquè no s'entenen.

No pensen en les properes generacions perquè només els preocupen les properes eleccions. ≡ **Conseller general i membre del Consell Nacional de Socialdemocràcia i Progrés d'Andorra**